

1968, 5. duben, Praha. - Rezoluce ústředního výboru KSČ k politické situaci.

ÚV KSČ na svém plenárním zasedání posoudil současnou vnitropolitickou situaci v naší zemi a na základě závěrů, k nimž dospěl, bude řídit práci strany v nejbližší době.

Ústřední výbor a jeho výkonné orgány, zvolené na tomto zasedání, důsledně půjdou cestou socialistické demokracie. Chtějí rozvinout široký proud politické aktivity a konkrétní práce k uskutečňování akčního programu. V životě strany i celé naší společnosti nastává doba nástupu k novým úspěchům, a ne doba, kdy život lidí určují dřívější nedostatky, omyly a chyby.

Po lednovém plénu v naší zemi nevídaně vzrostl zájem o politické dění, rozvíjí se politická aktivita všech vrstev naší společnosti. Základní a plně určující směr současné politické aktivity přitom vychází ze snahy zbavit socialismus dosavadních deformací, budovat u nás socialismus tak, jak to odpovídá našim podmínkám i tradicím. V tomto smyslu je tedy současný široký proud demokratického hnutí nesporně proudem socialistickým. Demokratická kritika se nesmí obracet proti poctivému úsilí dělníků, rolníků a inteligence, kteří dali dvacet let svého života dílu socialistické výstavby a zajistili historické revoluční změny našeho společenského řádu. Znevažování tohoto úsilí nemá nic společného s obrodným procesem socialistické demokracie.

Všechny vrstvy a všechny složky naší společnosti prokázaly v dosavadním vývoji složité politické situace mimořádnou míru socialistické politické vyspělosti, vysokou úroveň občanské odpovědnosti.

ÚV KSČ si této skutečnosti hluboce váží a ujišťuje všechny naše občany, že tuto velkou důvěru splatí otevřeností a plnou politickou důvěrou vůči celé naší společnosti.

Základy socialistické společnosti jsou u nás pevné, žádná snaha jakkoliv zvrátit vývoj nemůže získat politickou váhu. Pokud zaznívají nesocialistické, případně i protikomunistické hlasy, nenacházejí významnou odezvu ani oporu a nemohou určit tón našeho demokratizačního procesu. Proti takovým snahám musíme aktivně a rozhodně vystupovat a nepochybujeme, že najdeme podporu obrovské většiny našich občanů.

Našemu vývoji by však mohl přesto vážně škodit nepořádek, záměna kulturních demokratických forem řízení společnosti atmosférou nedůvěry, rozeštvávání lidí a demagogie. Tomu musíme všichni včas čelit s rozvahou a rozumem, klidně, se státnickou odpovědností.

Je nutno otevřeně říci, že zatím je výsledkem rozvoje demokracie především proud společenské kritiky, která se v mnohém rozvíjí živelně. Politické i státní orgány nestačily včas plnit své společenské funkce v tomto vývoji.

To napomáhá vytvářet situaci, kdy proud oprávněné společenské kritiky naráz otevírá všechny základní společenské problémy, jež v minulosti po léta narůstaly a jsou plodem složitých příčin a vlivů. Bylo by zcela neodpovědné slibovat, že stejně tak lehce, jako lze naráz tyto problémy ukázat, lze je také bez dalších rozporů a potíží vyřešit.

ÚV KSČ říká v této věci odpovědně pravdu: problémy a nedostatky, které kritika odhalila a ještě odhalí, nejsou naráz řešitelné a potrvá delší dobu, než se základní problémy hospodářství i řízení společnosti opravdu plně a nově zvládnou. Řadu oprávněných požadavků nebude možno hned uspokojit, protože k tomu chybějí potřebné materiální a organizační předpoklady, které teprve musíme vytvářet. Zvláště je v nynější době nereálné splnění živelně vytyčovaných nových požadavků na investice, úpravy mezd a jiné zvyšování ekonomických nároků, které vzhledem k úrovni výroby a stavu financí nejsou splnitelné.

Snahu rozumných, odpovědných lidí reálně vidět stav věcí, možnosti i meze, dané dosavadními podmínkami vývoje, nelze označovat za »zvedání prstu«. Strana, státní i hospodářské orgány a všechny složky musí říkat lidem pravdu. Lidé pochopí i potíže, pochopí i nutnost počkat s některými svými oprávněnými požadavky, jestliže jim společenské a státní orgány nic nebudou zastírat, jestliže jim jasně řeknou, proč, na jak dlouho určitá opatření dělat nelze, kdy a za jakých podmínek se však udělat mohou a udělají.

ÚV KSČ se proto plně staví za požadavek, který v současných diskusích často zazníval: aby odpovědné státní a hospodářské orgány daly co nejdříve plnou informaci o stavu našeho hospodářství a o jeho hlavních problémech, a to tak, aby tomu rozuměli nejenom národohospodářští odborníci, ale všichni naši občané.

ÚV KSČ jednoznačně podporuje a bude podporovat rozvoj socialistické demokracie a nedopustí, aby nastoupenou cestu někdo z nás mohl zvrátit zpět, k poměrům před lednovým plénem a samozřejmě ani k poměrům před vítězstvím dělnické třídy. Akčním programem ukazuje na hlavní otázky, jejichž vyřešení je reálné v dohledné budoucnosti. Plněním akčního programu budou vytvářeny reálné záruky proti opakování starých chyb a deformací. Akční program vysvětlený v referátu soudruha Alexandra Dubčeka je přitom nutno chápat jako otevřený politický dokument, z něhož mají vycházet komunisté na různých úsecích politické a společenské práce a který strana doporučuje jako základní východisko i celé Národní frontě a orgánům našeho státu. Všechny tyto složky i všichni komunisté na různých úsecích musí přitom ovšem na základě programu navrhovat k řešení i další konkrétní problémy, mohou a musí akční program konkretizovat, rozvíjet a doplňovat. Samostatná iniciativa, vlastní myšlení a rozum i vlastní odpovědnost všech, kdo budou akční program uvádět v život - to je základní předpoklad jeho úspěšného splnění.

Akčním programem vstupuje strana do nové etapy obrodného procesu. Hlavní je sjednotit stranu a všechny zdravé síly společnosti k pozitivní práci na základě tohoto programu. V tomto procesu pozitivní práce bude pak probíhat i další rozlišování úmyslů, postojů i schopností lidí.

Na základě akčního programu budou komunisté usilovat o nutnou stabilizaci naší demokracie, o její plně socialistický charakter. To samozřejmě neznamená požadavek, aby »už přestala kritika«, aby ustal rozvoj demokratické iniciativy lidu. Takové chápání stabilizace poměrů by znamenalo skrytou snahu po návratu zpět. Jde naopak o to, aby se kritika a iniciativa staly trvale působícími silami našeho politického života. A k tomu je právě třeba, aby působily v určitých stabilních formách a vztazích. Stejně jako pro zúrodnění půdy nepoužívá civilizovaná společnost čas od času působící povodně, ale vytváří promyšlený, regulovaný systém zavlažování, stejně tak je nutno v kulturní, vyspělé společnosti vytvářet promyšlený systém působení a uplatňování společenské kritiky a iniciativy, kontroly a odpovědnosti.

V současné situaci došlo již k takovým změnám v našem politickém systému, které umožňují nastoupit cestu stabilizace.

V čele státu stojí nový prezident, který má plnou politickou i morální důvěru našeho lidu.

Ústřední výbor strany zvolil nové předsednictvo ÚV KSČ.

V nejbližších dnech bude ustavena nová vláda, která bude mít podporu celé Národní fronty.

Připravujeme volby do zastupitelských státních orgánů tak, aby se volba nestala už formální záležitostí, ale výběrem těch, kteří budou mít důvěru voličů. Záruky takového postupu budou vtěleny přímo do zákona, který bude demokraticky v příštích týdnech připravován.

Začne pracovat Národní fronta, v níž se bude uplatňovat samostatnost všech jejích složek na základě socialistického programu a ústavy republiky.

KSČ nechápe svou vedoucí politickou úlohu jako omezování samostatnosti jiných složek NF, ale jako spolupráci, jako stálou ideovou a politickou iniciativu, při níž má váhu přesvědčování a získávání, vytváření společné politiky, a nikoli mocenský diktát či administrativní nařizování.

Tyto skutečnosti, jež jsou už realitou dnešní vnitropolitické situace u nás, jsou dobrým základem pro stabilizaci poměrů, pro další postup vpřed s rozvahou, rozumem a odpovědností. V duchu akčního programu bude KSČ usilovat o další rozvoj socialistické demokracie, o další vývojové změny. Přitom však je nezbytně nutné, aby vláda vládla, aby každý její člen s plnou autoritou státu a zákona plnil své úkoly na svěřeném úseku, aby parlament včas, iniciativně a s plnou vahou nejvyššího orgánu státní moci řešil důležité politické otázky, uplatňoval demokratickou kontrolu a přijímal nové zákony, aby hospodářské orgány, ředitelé v podnicích a na závodech řídili náš hospodářský život. Krátce řečeno - aby každý na svém místě plnil své povinnosti, přispíval svou prací ke zdaru našeho demokratizačního úsilí a aby ve své práci byl demokraticky kontrolován lidem, aby za výsledky své práce odpovídal. Komunisté

budou plně usilovat o to, aby se rozvoj demokracie u nás řídil zákony a právem, aby všude platily normy demokratické, socialistické morálky ve vztazích mezi lidmi.

Ústava a právní řád, státní orgány i celá Národní fronta, odbory i ostatní organizace lidu, vůle obrovské většiny obyvatelstva - to vše stojí plně na straně socialismu. Z pozic socialismu, jeho vlastnických a vůbec společenských vztahů neustoupíme ani o píď.

KSČ vždy považovala a považuje socialismus za společenský řád, který spolu se všemi pokrokovými silami v čele národa vydobyla dělnická třída. Další vývoj socialismu je životním zájmem dělníků, rolníků, inteligence. Socialistická demokracie proto také bude dávat všem pracujícím rozhodné slovo v politice naší země. KSČ bude přitom v celém dalším vývoji usilovat o to, aby dělníci měli více skutečných možností než dříve demokraticky projevovali a uplatňovali své zájmy, potřeby a názory v našem politickém životě.

Komunisté si hluboce váží rozvážného, politicky vyspělého postoje našich dělníků, kteří správně pochopili význam současné situace, nedali se zneužít demagogickými hesly, rázně vystoupili proti snahám rozeštvat dělníky a inteligenci. ÚV KSČ zároveň nepovažuje za dostatečné to, co zatím bylo prakticky uděláno, aby dělníci na závodech a v socialistických podnicích měli možnost ovlivnit chod věcí v socialistické výrobě. Součástí socialistické demokracie nutně musí být i rozvoj demokratické správy podniků, tak aby dělníci a všichni pracující jasně cítili, že jsou to jejich, socialistické podniky, že nejsou jen zaměstnanci, ale i socialistickými vlastníky.

Jsou to složité otázky, v nichž je nutno rozumně, se znalostí věci, s respektováním odborných znalostí postupovat tak, aby výsledkem bylo demokratické, avšak zároveň vysoce efektivní a odborně kvalifikované řízení moderní, technicky vyspělé socialistické výroby. Máme však všechny předpoklady správné řešení najít: máme tradice našich závodních rad, máme i tradice vyspělého odborového hnutí a zároveň i tradice odborného řízení vysoké úrovně.

Řešení všech těchto otázek považuje ÚV KSČ za správnou cestu ke stabilizaci našeho současného vnitropolitického vývoje. Tento vývoj klade požadavek, aby ve funkcích byli lidé, kteří mají jak politickou důvěru, tak potřebné schopnosti, charakterové vlastnosti i odborné znalosti. Tato hlediska je nutno uplatňovat se vši důsledností. Komunisté se však se všemi čestnými lidmi postaví proti takovým metodám řešení, které v minulosti už tolikrát poškodily naši společnost: neuvážené, jednostranné posuzování lidí bez objektivního posouzení kladů i záporů jejich práce, vytváření atmosféry podezírání a nedůvěry, nátlaků a nejistoty o tom, kdo komu za co odpovídá a kým je kontrolován. Taková atmosféra vždy bude jen posilovat prvky libovůle a vytvářet možnosti pro uplatnění politické demagogie. Tak by nutně vznikaly další křivdy; a křivdy vždy bolí, jsou nespravedlivé a společnost za ně nese morální odpovědnost. Zejména nebezpečné by bylo, kdyby podobné způsoby řešení měly přijít ke slovu při kádrových změnách v odborném řídicím aparátu, ať už v hospodářství nebo v jiných oblastech společenské práce.

Ani odchod jedněch, ani výběr nových lidí nesmí mít ráz nezdravé politické kampaně, nemá-li dojít k opakování velmi podobných chyb, jaké nás přivedly právě k tomu stavu, který dnes všichni kritizujeme. Pevná socialistická demokracie také předpokládá, že oprávněná kritika nedostatků v práci lidí, kteří řídí a vedou určité úseky, se stane normální záležitostí. Kritika poukazuje na nedostatky proto, aby byly odstraněny chyby, a nikoli sami kritizovaní lidé, jestliže tito lidé mají předpoklady svých nedostatků se zbavit a svoji práci zlepšit.

ÚV KSČ soudí, že ke stabilizaci našich vnitropolitických poměrů je konečně také třeba, aby veřejnost dostala jasnou odpověď na některé konkrétní otázky, které právem zvýšily hladinu kritiky. Ihned po skončení příslušných šetření bude podána informace o případu Jana Šejny.

Po projednání nezbytných opatření bude také veřejnost plně informována o tom, jak státní a politické orgány zajistí plnou rehabilitaci neprávem postižených lidí a jaké záruky pro zákonnost vůbec jsou vytvořeny do budoucna.

Nejbližší týdny budou obdobím, kdy oprávněná společenská aktivita musí být stále výrazněji prováděna pozitivní prací na novém, kdy se začnou prakticky uskutečňovat první výsledky nového

politického kurzu. Nové politické vedení našeho státu i ostatních složek v tom bude potřebovat plnou podporu všech našich občanů. Komunisté tuto podporu se vši důsledností nové politice dají.

ÚV KSČ se zabýval rovněž současnou situací ve straně a problémy další práce i života komunistů. Sebekriticky poukázal na vlastní chyby, jichž se dopustil ještě na lednovém zasedání: z rezoluce lednového pléna ÚV KSČ nebyl jasně patrný skutečný politický obsah jednání a význam provedených změn. Komunisté nebyli včas a správně informováni o obsahu jednání pléna ÚV a to přispělo k dezorientaci ve straně.

Poučení zkušenostmi posledních tří měsíců požadují členové ÚV KSČ, aby předsednictvo i sekretariát účinněji řídily vnitrostranickou politickou práci. I po lednovém plénu chyběla větší informovanost komunistů, než jakou poskytovaly masové sdělovací prostředky, chyběla práce se stranickým aktivem, orgány ÚV KSČ nesvolaly ani potřebnou poradu tajemníků KV a OV KSČ v tomto politicky složitém období. Řada členů ÚV KSČ kritizovala i skutečnost, že se v této době již dříve nesešlo plenární zasedání ÚV.

Tyto a podobné chyby byly odrazem vážných nedostatků, které se už po léta ve straně hromadily a plynou hlavně z toho, že i uvnitř strany nahradily byrokratické administrativní vazby a metody vnitřní demokratický politický život. Jednota strany byla chápána dogmaticky, a ne jako stále znovu obnovovaný proces sjednocování různých názorů členů strany, ne jako dobrovolná, přesvědčená podpora všech komunistů programu strany. Hlavní příčinou je skutečnost, že administrativně byrokratické pojetí vedoucí úlohy strany zatlačilo do pozadí programový charakter stranické práce. V posledních letech byla linie strany velmi často formulována tak, že komunisté často ani nevěděli, co vlastně politickou linií strany je. To vytvářelo spolu s růstem společenských rozporů mimo stranu stav, který vážně narušil ideovou jednotu a politickou akceschopnost více než půldruhého milionu komunistů.

Proto se dnes objevuje určitá bezradnost části komunistů, nedostatek samostatnosti v politické práci jednotlivých orgánů a organizací strany, vyčkávání detailních směrnic »shora« apod. To vede k tomu, že se komunisté v místech a na pracovištích dostávají mnohdy zbytečně do defenzivy právě v době, kdy mají všechny důvody stát v čele boje o nové, kdy strana prožívá období nástupu k nové politice, kdy po řadě let je ve svém úsilí aktivně podporována velkou většinou občanů. Komunisté se někdy stavějí bezradně a pasivně k jednotlivým útokům protikomunistického rázu, které se na okraji celkového proudu zdravé socialistické kritiky vyskytují, ačkoli na pracovištích nebo v místech, kde k tomu dochází, mají své silné pozice, mají vliv.

ÚV KSČ vyzývá všechny členy strany, aby ve svých základních organizacích, v okresních i krajských organizacích na základě akčního programu a celé nové politiky strany samostatně, vlastním rozumem a s vlastní politickou odpovědností aktivně a rychle řešili problémy politické práce v okruhu své působnosti. Aby zaujímal stanoviska k politickým náladám i snahám ve svém okolí, aby svá stanoviska uplatňovali a prosazovali v duchu nové politiky strany.

Přitom musí důsledně platit zásada, že o stanovisku organizace k problémům její politické práce se komunisté demokraticky poradí na své schůzi, že je vytvoří v demokratické vnitrostranické diskusi, kde si ujasní svůj politický postoj, který pak jednotně uplatní ve svém okolí. Obdobně je tomu i v orgánech v okresech a krajích. Na tisíce různých živých problémů, které jsou v každém místě často jiné, nelze dát z ústředí žádný podrobný recept. Stejně jako v dobách největších bojů a úspěchů strany před válkou, za války, před únorem 1948 a v první době po něm byli komunisté samostatnými tvůrci a uskutečňovateli politiky strany, musí se jimi stát i nyní a v budoucnosti. Z akčního programu, z politických směrnic ÚV KSČ a ostatních stranických orgánů, z informací ve stranickém tisku i z vnitrostranických informací si každá organizace a každý jednotlivý komunista musí samostatně vytvářet své politické postoje a hájit svá politická stanoviska opírající se o novou politiku strany.

Mezi členy strany vzniká někdy dojem, že v současné době strana »ustupuje«, a kladou otázkou, »kdy a kde to skončí«. Právě dnes však strana neustupuje ze zásadních socialistických a komunistických pozic, nýbrž naopak nastupuje k nové politice. Základ této politiky vytyčuje akční program a bude dále rozvíjen politickou prací stranických orgánů. Strana upouští však od dřívějších nesprávných

administrativních metod plnění své politické úlohy, nechává za sebou dobu, kdy vedoucí vliv komunistů byl ztotožňován s tím, že se omezovala možnost projevu různých zájmů, potřeb i názorů ostatních členů společnosti a nakonec i velké části komunistů samých.

Kde se má tento ústup od starých metod »zastavit«? Může a musí se zastavit teprve tam, kde překonané metody strana plně opustí. Trvale se v budoucnosti musí uplatnit metody stranické práce, které budou odpovídat politice Národní fronty, v jejímž rámci budou samostatně pracovat její složky, kdy bude samostatná odpovědnost státních a hospodářských orgánů za jejich řídicí práci, kdy bude svoboda projevu různých zájmů a názorů v celé naší společnosti.

Tedy nikoli diktovat a nařizovat, ale politicky vést, získávat a přesvědčovat ostatní o správnosti politiky strany. Přiznat každému právo na jeho názor, ale zároveň aktivně hájit názor a postoj svůj, komunistický. Jsem-li se svým stranickým názorem v menšině, ale stále ho považuji za správný, hájit ho dál, získávat pro něj znovu a znovu. Takové základní zásady chceme nadále uplatňovat při plnění svého politického vedení v naší společnosti. K tomu je ovšem třeba důsledně a nově rozvíjet politiku strany »shora«, od ústředního výboru počínaje. Akční program je k tomu prvním krokem. ÚV si je vědom své povinnosti rychle odstraňovat kritizované nedostatky v práci svých orgánů a opravdu vést a řídit stranickou práci, pomáhat členům strany všemi prostředky stranické informace, jasným formulováním politické linie, novými metodami vnitrostranické práce. K plnění akčního programu přijalo proto předsednictvo ÚV KSČ usnesení, které z těchto zásad vychází a stanoví konkrétní úkoly pro stranické orgány v tomto směru.

Na svém příštím zasedání projedná ÚV souhrn návrhů k vnitrostranickým otázkám a zaujme jasné stanovisko k takovým problémům, jako je vztah volených orgánů a aparátu strany, vztahy různých stupňů stranického řízení, vztahy stranických orgánů k členům strany a naopak, základní úkoly a metody vnitrostranické politické práce v současné situaci, problém vytváření skutečné ideové jednoty ve straně apod.

Vycházejí z rozboru současné vnitropolitické situace i stavu stranické práce, zaujal ÚV KSČ i stanovisko ke svolání příštího sjezdu strany.

Ústřední výbor považuje za nutné urychlit svolání sjezdu strany tak, jak to dovolí seriózní příprava sjezdového jednání. Je třeba, aby sjezd projednal další perspektivu společenského i hospodářského vývoje v naší zemi.

ÚV KSČ zároveň ukládá všem stranickým orgánům a organizacím i všem členům strany respektovat dosud platné stanoviny strany a zásady vnitrostranických vztahů. Stejně jako v celé společnosti (a politicky snad ještě důrazněji) je nutno uvnitř strany rozvíjet vnitrostranickou demokracii tak, aby byl dán průchod věcnému, odpovědnému jednání, předcházet projevům nedůvěry a neodpovědnosti.

ÚV KSČ vyzývá všechny organizace a členy strany, aby uplatnili všechny své názory, podněty i demokratická práva. Je však třeba postupovat stranicky otevřeně, odpovědně a uvážlivě. Objektivně hodnotit a zlepšovat práci stranického aparátu, bez něhož by ani v budoucnu strana nemohla plnit své politické úkoly. Straně by neprospěly neuvážené kroky. Straně by neprospělo, kdyby bez rozvahy a respektování stanov byly například rozvíjeny kampaně za nové svolání stranických konferencí tam, kde už tyto konference nedávno proběhly, jenom proto, že se jednotlivcům zdá, že se snad postupovalo před měsícem »málo radikálně«. Takovými metodami bychom narušovali ve vnitrostranických vztazích potřebný řád a nutné normy vnitrostranického života. Zanášet chaos do organizací strany v situaci, kdy právě strana má sehrát nezbytnou stabilizační úlohu v celé společnosti, je počínání politicky neodpovědné, poškozující zájmy strany i společnosti.

Současný vysoký stupeň politické aktivity a nástup k pozitivní práci bude prověřovat lidi. Je to vhodná škola k tomu, aby strana utužila své spojení se společností a otevřela dveře všem čistým, obětavým a politicky aktivním lidem, které dříve od vstupu do strany odrazovaly nesprávné metody politiky. Iniciativa, aktivita, zdravá kritičnost - zejména u mladých lidí - to je síla, kterou strana nesmí nechávat ležet ladem. Organizace strany mají získávat pro členství i práci v řadách KSČ nejlepší, nejaktivnější a nejschopnější mladé lidi, avšak důrazně zavřít dveře strany před jedinci s kariéristickými

sklony. Nástup strany k nové politice vyžaduje i nové, svěží síly, zvláště z řad generace, která brzy převezme do svých rukou kormidlo našeho státu i společnosti.

Strana považuje nástup k nové politice a důsledný rozvoj socialistické demokracie za nezbytnou podmínku pro úspěšný rozvoj celé společnosti. O úspěších v našem životě však nerozhodují slova a politické projevy, ale každodenní práce lidí - v závodech, ve vědě i v kultuře, na polích, na všech pracovištích. Hlavním cílem našeho snažení je rozvinout podmínky pro svobodnou práci a život lidí, vytvářet politikou záruky, že lidé mohou mít ze svého díla radost, že mohou spokojeně žít. Komunisté si hluboce váží každodenní všední práce každého člověka a vědí, že tato práce nakonec rozhoduje o úspěchu celého našeho politického snažení.

Vydali jsme se na obtížnou, složitou cestu. Hledáme náš, československý způsob výstavby a rozvoje socialismu. Je to naše vnitřní záležitost, o níž rozhodne svrchovaná vůle našeho lidu a jeho poctivá práce. V duchu socialistického internacionalismu, ve spolupráci se všemi socialistickými a pokrokovými silami v dnešním světě, na neměnném základě našeho spojení se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi jsme s to tento svůj vlastní cíl uskutečnit a navázat tak v socialistických podmínkách na hlavní pokrokovou tradici dějin našich národů, vytvořit vlastní přínos Čechů a Slováků pokroku lidstva.

SÚA - A ÚV KSČ, f. 01, a.j. 121, Zasedání ústředního výboru KSČ ve dnech 28. března a 1.-5. dubna 1968. Část II. Stenografický zápis. - Tisk, s. 137-139.